

Sală de citire într'o școală « Rabfac »

EDUCAȚIA POPORULUI ÎN ALTE ȚĂRI

— A D A U S —

Munca bibliotecilor în Rusia pre-revoluționară și în U. R. S. S.

a) *Organizare.* Bibliotecile publice gratuite erau altădată alcătuite din bibliotecile de orașe atârnaătoare de autoritățile municipale, din bibliotecile de sat, bibliotecile societăților de cumpătare și ale altor societăți (Societatea învățării cetirii, societăți de binefacere, ș. a.).

Iniințarea unei biblioteci populare avea nevoie de autorizarea guvernatorului sau a șefului poliției, cu consimțământul inspectorului școlilor primare din regiune, de încuviințarea episcopului și a altor funcționari. Oponerea uneia dintre aceste personalități ajungea ca să împiedece iniințarea unei biblioteci gratuite, iar societățile care se îndeletniceau cu facerea de biblioteci, ca de pildă Societatea învățării cetirii, puteau chiar să treacă drept suspecte.

Deschiderea unei biblioteci cu plată dădea naștere la mai puține greutăți; aceste biblioteci aveau o îngăduință mai mare în ce privește felul de literatură pe care puteau să-l aibă. În afară de aceasta, cu cât scopurile urmărite de bibliotecă erau mai comerciale și prețul abonamentului de cetire mai ridicat, cu atât libertatea era mai mare în alegerea cărților.

Alegerea, când era vorba de bibliotecile populare gratuite, să făcea numai în temeiul unei liste anumite, încuviințate de «Comitetul Savant» (alipit de Ministerul Afacerilor Străine), și abia 5% din producția globală a cărților puteau să fie cumpărate de biblioteci. Mai mult decât atât, această listă nu era întregită sistematic, ci numai întâmplător, și literatura trecută în ea ar fi putut să aibă drept tendință caracteristică: «Pentru Patrie, Credință și Țară».

Clasificarea primită pentru cea mai mare parte din bibliotecile din perioada pre-revoluționară, nu cuprindea rubrica «Literatură politică». Aceasta era obiectul unei cenzuri aspre și în deosebi cărțile publicate în perioada revoluționară din 1905, au fost oprite până la 1917.

Iată un exemplu de statistică din această perioadă, care cuprinde mijlocia circulației anuale a cărților dintr'o bibliotecă (vezi Médyński, «Invățământul post-școlar, însemnătatea, organizarea și tehnica lui», ed. Revoluția din Octomvrie):

Totalul cărților împrumutate	1.259
Cititori	8,3
Cărți religioase	6,8%
Literatură	61%
Istorie	9%
Istorie naturală	5%
Alte subiecte	17%

Acest tablou nu amintește literatura politică; probabil că aceasta din urmă e cuprinsă în rubrica «alte subiecte»; dimpotrivă, coloana «cărți religioase» ia întâul loc și procentul de împrumutare e destul de mare. Acest fel de literatură cuprinde cărți care descriu viața sfinților, minunile, etc. Datele statistice din cartea lui Médyński arată că bibliotecile guvernământului Tambov aveau în mijlociu 21% cărți religioase, cele din Yaroslav 15,2% și cele din Kiev 16%, etc.

Tabloul comparativ de mai jos al inventarului bibliotecilor din districtul Leningrad, stabilit după clasificarea zecimală, pentru perioada 1914 și 1927, e deopotrivă plin de interes:

Literatură științifică	Totalitatea cărților	
	In 19 biblioteci în 1914	In 20 biblioteci în 1926
0	1.812	10.875
1	2.528	4.827
2	3.674	4.097
3	1.349	75.411
4	786	1.982
5	5.697	22.709
6	1.476	25.696
7	1.497	17.205
8	1.615	14.905
9	5.278	91.415
91	8.276	13.162
Literatură propriu zisă	28.774	164.671
	57.762	447.065

Observație: rubrica 2, cuprindea firește în 1914 cărți religioase și în 1926, cărți anti-religioase.

În acest tablou două fapte atrag luarea aminte: 1. În 1914 biblioteca avea de 2,7 mai multe cărți religioase (rubrica 2) decât lucrări despre chestiunile sociale (rubrica 3); 2. Bibliotecile din districtul Leningrad și-au înmulțit de 56 de ori în 1926 numărul volumelor de literatură politică (rubrica 4). Lucrările de literatură sunt de 6 ori mai numeroase și cărțile de literatură științifică au un coeficient de 9,8 mai mare, ceea ce înseamnă că sporul cărților privește mai cu seamă numărul lucrărilor științifice despre chestiuni sociale sau politice.

b) *Împrumut de cărți.* E interesant să se vadă în ce proporție se cetea și se cetește cutare sau cutare gen de literatură.

Să studiem aceleași biblioteci din Leningrad și să ne oprim a împrumutul anual de cărți.

Literatură științifică	In 19 biblioteci în 1914	In 20 de biblioteci în 1926
0	1.148	24.009
1	4.573	8.012
2	1.363	2.569
3	1.497	115.861
4	576	2.970
5	9.064	66.314
6	2.678	84.393
7	903	11.002
8	12.055	45.636
9	6.578	101.486
91	3.911	17.495
Literatură propriu zisă	182.225	562.105
	226.570	1.041.632

Tabloul acesta arată că în 1926 cetitorii au citit de 77 de ori mai multe lucrări în legătură cu literatura politică și socială decât în 1914, pe când procentul în același răs timp al lucrărilor în legătură cu chestiuni științifice sau literare nu s'a ridicat decât până la 10,8 și 3,1.

Dacă ne oprim la bibliotecile asociațiilor profesionale din cercurile muncitorești, fabrici și uzine, vom vedea că procentul de lectură al cărților științifice și politice e încă și mai mare. Să luăm darea de seamă a bibliotecii Cercului Uzinei «Cauciuc» dela Moscova, pe răstimpul dela 1 Ianuarie până la 1 Iulie 1931:

Literatură științifică	Cărți împrumutate
0	725
1	169
2	457
3	4.322
4	150
5	1.316
6	2.863
7	782
8	1.809
9	1.566
91	977
Literatură propriu zisă	9.080
	23.496

Tabloul acesta dovedește, întâiu că lucrătorii au mai mult interes față de literatura științifică decât față de literatură, pentru că totalul împrumuturilor se ridică la 61%; al doilea că problemele care interesează mai mult pe lucrători sunt cele politice și sociale (30% din totalul cărților științifice împrumutate).

După revoluție, activitatea bibliotecilor s'a făcut în fiecare an mai vie. Dacă punem alături activitatea aceleiași biblioteci din Uzina «Cauciuc» în 6 luni din 1928 cu aceea din aceeași perioadă din 1931, ajungem la următoarele constatări:

	Pe 6 luni în 1928	Pe 6 luni în 1931
Numărul cititorilor	1.106	2.913
Cititori muncitori	726	2.392
Inventarul cărților	8.998	15.000
Cărți împrumutate	10.241	23.496
Lucrări împrumutate despre chestiuni politice și sociale . . .	549	4.322

Bibliotecile populare din districtul Hamovnik din Moscova au împrumutat în 1921, 60.000 de cărți, în 1924, 480.000 și în 1930, 995.000.

c) *Număr și categorii de biblioteci.* Numărul bibliotecilor publice gratuite (cuprinzând și bibliotecile înființate pe lângă sările de cetire dela sate) s'a întreit în perioada revoluționară și U. R. S. S. avea în 1931 18.000 de biblioteci cu 58.000.000 cărți.

Înainte de revoluție, bibliotecile dela sate erau nespuse de slabe, cele mai multe n'aveau decât între 100—150 cărți de caracter aproape copilăresc, pe care învățătorul le împrumuta populației adulte. Numai 5% dintre ele aveau un bibliotecar profesional și plătit, cu alte cuvinte nu existau mai mult de

250—300 de bibliotecari lucrând în această categorie de biblioteci.

Dimpotrivă, starea bibliotecilor gratuite dela oraș era privilegiată. La Moscova, de pildă, anumite biblioteci aveau până la 15.000 de cărți și un mare oraș număra dela 1—5 bibliotecari pe lângă fiecare bibliotecă urbană. Nu existau biblioteci muncitorești în fabrici și uzine, nici cluburi de lucrători, ci numai mici biblioteci de caracter tehnic în folosința inginerilor și a directorilor.

Biblioteci militare se găseau pe lângă cercurile de recrutare pentru ofițeri și familiile lor.

În perioada revoluționară, numărul bibliotecilor nu numai că a sporit, dar s'a schimbat și felul serviciilor pe care le aduc. Așa, de pildă, guvernământul din Tver avea în 1909, 52 de biblioteci cu o medie de 628 cărți fiecare; în 1926 se număra 250 de biblioteci cu 3436 de cărți, mijlocia pentru fiecare.

Se află astăzi în U. R. S. S. 12.028 biblioteci la sate cu bibliotecar plătit între 720—960 ruble pe an.

Asociații profesionale	Numărul de biblioteci	Numărul cărților din biblioteci (în mii)
Lucrători agricoli	1.041	561,4
» din uzine metalurgice	415	1.434
» strungari	283	428
» tăbăcari	111	367
» metalurgiști	464	2.081
» tipografi	120	343
» de interesasociații . .	48	299
» unificați	18	85
Funcționari din industr. textile	78	229
» din întrepr. de produse alimentare .	230	636
» din rafinării	167	605
» din întreprinderi de produse textile . .	145	2.352
» din industr. chimică	318	718
» din fabricile de mașini de cusut . .	52	129
» din întrepr. de constr.	341	781
» din fabricile de conducte de apă . . .	135	549
» din căile ferate . . .	558	3.588
» din transportul local	125	231
» legătură de părți . .	241	436
Funcționari din întrepr. sanitare	325	399
» din comerț	268	1.244
» din întrepr. care se ocupă de economia comunistă	118	870
» din aprov. națională	70	91
Instructori lucrători	1.130	1.439
Inspectori de muncă	134	167

Biblioteci ale armatei roșii: În 1922, 1324 cu 2,7 milioane de cărți și 6 milioane de cărți împrumutate, dintre care 18,6% în

legătură cu literatura politică și socială. În 1926, 1620 cu 6,7 milioane de cărți și 11 milioane volume împrumutate.

În 1929 se socoteau 7151 de biblioteci ale asociațiilor profesionale cu un inventar de 25 milioane de cărți și un împrumut anual de 48,1 milioane de volume.

În tabloul alăturat se vor găsi clasate lista bibliotecilor și inventarul de cărți al asociațiilor profesionale.

Luarea aminte a bibliotecilor științifice s'a îndreptat deopotrivă către mulțime și numărul lor a crescut. Cele mai însemnate dintre ele, înființate sub regimul sovietic, Biblioteca Academiei Comuniste, Biblioteca Institutului Lenin, Biblioteca Institutului Marx și Engels, au fiecare mai mult de 1 milion de cărți. Bugetul lor de cumpărături se urcă la 60—70.000 de ruble pe an; pe lângă aceasta ele mai primesc lucrările pentru depozitul legal.

Vorbind despre vechea carte pre-revoluționară, Lenin zicea: «că era una din cele mai mari nenorociri ale fostei societăți burgheze», pentru că săpa o prăpastie între viața reală și aceea pe care o zugrăvea. Cu astfel de colecții de cărți era foarte greu și chiar cu neputință pentru bibliotecari să mulțumească cererile lucrătorilor. Chiar bibliotecile de oraș n'aveau drept decât la 2—3 cărți despre chestiunile economice care nu răspundeau lozincii: «Pentru Patrie, Credință și Țară». Literatura dădea o mincinoasă oglindă a vieții societății burgheze și convingea pe cetitori despre trebuința și folosul capitalului, despre omenia, înaltele lui virtuți morale ș. a.

Fantezii absurde, după tipul cărților lui Haggard sau literatura sentimental monarhică, după modelul romanelor lui Werner, umpleau rafturile bibliotecilor pre-revoluționare. Se găseau între ele și cărți obscene.

Rubrica *Istorie* în bibliotecile pre-revoluționare cuprindea povești și istorisiri despre viața țărilor și a regilor. Manualul de istorie rusă al lui Ilovaisky este o probă de literatură «științifică-istorică» a acelei vremi.

Numărul cetitorilor lucrători și țărani a crescut peste orice închipuire în perioada pre-revoluționară. Numărul cetitorilor lucrători s'a făcut de 9 ori mai mare în bibliotecile de instrucție publică ale orașului Leningrad.

După darea de seamă a comitetului central pan-rus, bibliotecile asociațiilor profesionale aveau în 1929, 2,2 milioane de cetitori. În timpul celor din urmă trei ani activitatea bibliotecilor s'a mărit și mai mult ca să atragă pe cetitorul popular, și în deosebi pe cel care e puțin pregătit pentru cetit. Multe biblioteci se întrec între ele în propaganda făcută ca să atragă pe cetitorul puțin instruit. Biblioteca Griboiedof din Moscova, de pildă, a fost cercetată în iarna 1929—1930 de 800 de cetitori puțin instruiți.

Scăderea analfabetismului merge în U. R. S. S. cu pași mari și se socotește că în 1931 au început să învețe 14.000.000 de analfabeți.

Faptul acesta e cu deosebire însemnat pentru țările cu populație slabă. Ziarul *Iacutia autonomă* a primit în Mai 1932 o scrisoare dela câteva femei tunguse cu rugămintea să organizeze pentru ele cursuri de învățământ roșu.

Numărul analfabeților în districtul autonom Adigeu era foarte ridicat înainte de revoluție; în 1926 se și găseau 28,4% oameni știind să scrie și să citească; astăzi nu mai există niciun analfabet și cei cari au învățat să scrie și să citească cer biblioteci și cărți.

În ultimii ani bibliotecile din U. R. S. S. au primit un mare număr de cărți scrise în limbile popoarelor din U. R. S. S. a căror limbă e puțin răspândită. Scăderea analfabetismului a contribuit și ea la adoptarea scrisului cu litere latine.

Expoziție ambulantă a cărții

În Buriato-Mongolia, de pildă, 30 de persoane au învățat să scrie și să citească cu noul alfabet romanizat. S'a editat în acest alfabet o serie întregă de cărți de lectură și de manuale școlare, de a fișe.

Bibliotecile din Buriato-Mongolia își întregesc inventarul cu cărți scrise cu litere latine.

Viața bibliotecilor în U. R. S. S. e caracterizată prin largul orizont al muncii lor, prin program, prin dorința apropierii cărții de cetitor, prin stabilirea unui plan de lucru după problemele economice și politice ale țării și cererile populației. Pentru aducerea la îndeplinire a acestui plan, bibliotecile află un sprijin în cercurile de cetire cu glas tare, în criticile literare ale ziarelor, la colportorii de cărți și alții.

Pentru apropierea cărții de cetitor, bibliotecile organizează campanii de propagandă în camioane, vagoane și altele.

În darea de seamă a bibliotecilor pe 1929 vedem că din 7151 de biblioteci 48% organizează cetiri cu glas tare, 13,4% povestiri cu glas tare, 46,9% conferințe, dări de seamă, discuții, 86,4% expoziții de cărți, 46,6% o muncă de informație, 69,5% cercuri, ș. a.

În afară de aceste forme de activitate, lucrul cultural făcut în toate corpurile de meserii, în otelurile pentru lucrători,

printre femeile de lucrători e deopotrivă foarte însemnat. Biblioteca vede aici nu numai de împrumutul de cărți, ci de conferințe, lecturi cu glas tare, povestiri, organizarea cetirii ziarului ș. a.

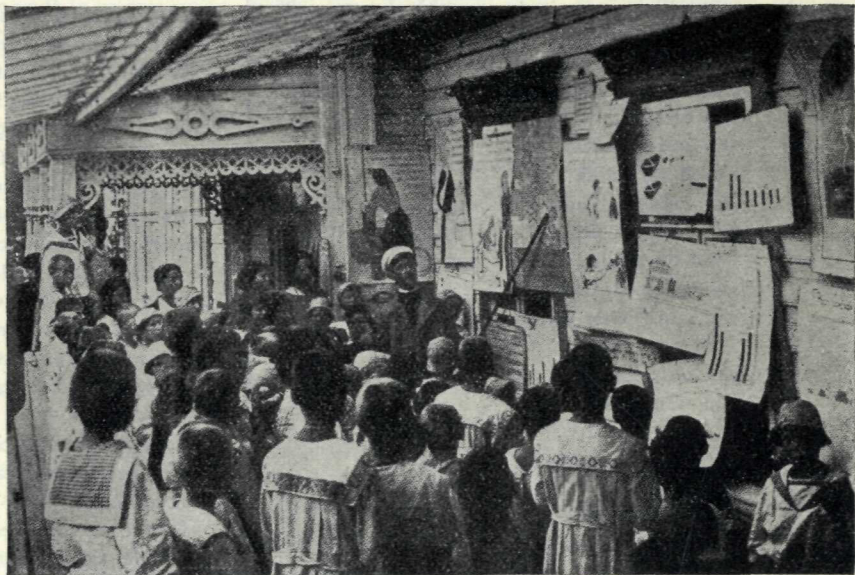
Câteva biblioteci de instrucție politică se deosebesc deopotrivă prin activitatea lor vie în toate aceste feluri de încru. Așa, de pildă, biblioteca Griboiedof a organizat în iarna 1929—1930, 8—9 adunări pe lună, urmărite fiecare între 200—250 persoane; în aceste zile împrumutul de cărți în legătură cu subiectul conferinței sau al dării de seamă câștiga bibliotecii dela 20—25 de noi cetitori.

Bibliotecile de instrucție politică se îndeletnicesc de asemenea cu colportajul cărților în sate. Cercul de cetitori activi ai unei astfel de biblioteci organizează în fiecare săptămână vizite în casele satului pentru împrumutare de cărți.

Cărțile împrumutate de biblioteci străbat pretutindeni, în toate casele țărănești, în toate campamentele armatei roșii, între pescari, în locuri pierdute din pădurile de la Arhanghelsk, între tăietorii de păduri ș. a.

d) *Plan de lucru.* Planul de lucru al bibliotecii e hotărât de toți funcționarii ei și discutat în adunarea generală a cetitorilor; nu e nevoie de autorizația administrațiilor sau altele ca să se ia măsuri colective.

Abonamentele sunt împărțite de comitetele de uzină sau de

Școală ambulantă pentru copii de săteni

fabrică, de comisiile culturale și asociații, de cetitorii bibliotecii și de organizațiile bibliotecilor publice: serviciile bibliotecilor, comisiile bibliotecilor, comisiile de propagandă ale bibliotecilor.

Bibliotecile academice se îndeletnicesc deopotrivă cu lucrul

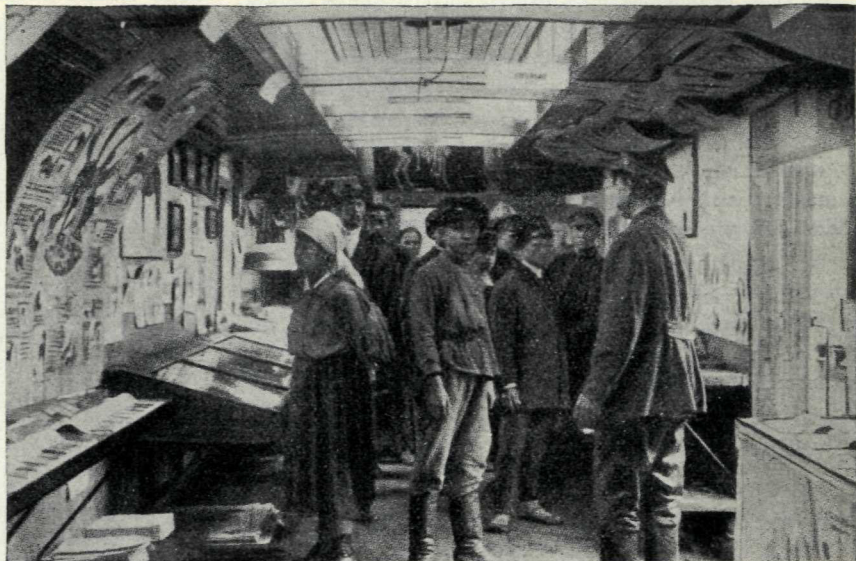
colectiv; astfel biblioteca Lenin de științe agricole din Lenin-grad organizează expoziții de cărți în sate, cu diagrame, afișe, conferințe, dări de seamă, adunări pentru chestiuni agricole, ș. a. Biblioteca dă consultații pentru cumpărările de cărți în legătură cu agricultura, la bibliotecile populare.

Desvoltarea formelor și metodelor de lucru colectiv al bibliotecilor apropiate pe cetitori de carte și face biblioteca să ia parte la lupta economico-politică din țară. Biblioteca clubului Uzinei «Cauciuc», mulțumită unei serii de concursuri între cetitori, a izbutit să deștepte interesul lucrătorilor pentru cărțile în legătură cu lucrările tehnice ale specialității lor. În timpurile din urmă s'au studiat cu luare aminte cererile înaintate de cetitorul popular. Se adună critici despre cutare sau cutare carte; se face uneori chiar cetire de manuscrise unor grupe de cetitori și se redactează un proces-verbal amănunțit al comentariilor, care se trimite editurii de Stat.

S'a putut constata în ce privește cartea și însușirile ei, cum cerințele lucrătorilor și ale țăranilor au sporit în perioada revoluționară; alegerea cărților în vederea intrării lor în biblioteci s'a făcut mai aspră.

Institutul bibliografic organizat în 1924 are ca scop principal să se ocupe de biblioteci populare, ajutându-le în cumpărăturile

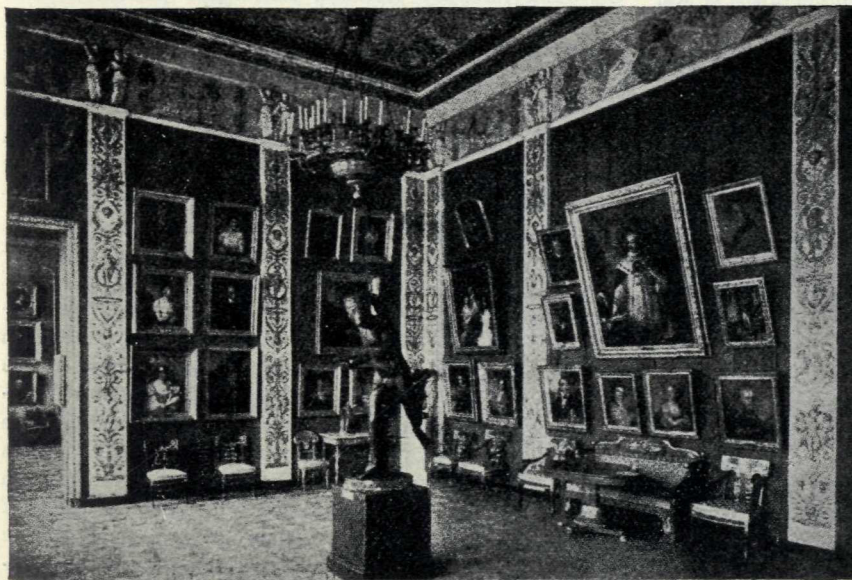
poliției pentru organizarea oricărei adunări și să se trimită programul la cenzură. Aceste adunări erau o excepție în viața unei biblioteci și n'aveau loc decât odată sau de două ori pe an. Nu se putea face un lucru viu decât în bibliotecile de copii

Interiorul unui vagon de propagandă

și felul de lucru post școlar lăsa foarte mult de dorit; în câteva orașe era chiar oprit ca elevii din învățământul secundar să ia cărți din bibliotecile publice.

e) *Pregătirea bibliotecară.* Înainte de încheiere ne oprim la pregătirea bibliotecară. Înainte de revoluție singurele cursuri de bibliotecari erau cele înființate în 1913 pe lângă Universitatea Haniavsky. În deobște bibliotecarii n'aveau o pregătire anumită și nivelul lor politico-cultural era foarte coborât; ei nu se interesau de viața socială și în cazurile cele mai favorabile împărtășeau părerile burgheziei liberale și constituționale. După Revoluția din Octomvrie s'a luat în cercetare cu mai multă atenție pregătirea noilor cadre de bibliotecari. Comitetul de instrucție publică a înființat cursuri pentru țăranii și lucrătorii. Niciun an n'a trecut fără să se înființeze cursuri pentru bibliotecari pe lângă cutare sau cutare așezământ. Ele există pe lângă secțiile provinciale de instrucție publică, pe lângă secțiile politice ale armatei roșii, pe lângă universitățile comuniste (de pildă pe lângă Universitatea Sverdlov) ș. a.

O colecție particulară «naționalizată» (Sala Borowikowski)

lor și editând buletine bibliografice cu literatura recomandată.

Altădată cea mai mare piedică pentru lucrul colectiv sau în special al bibliotecilor era îndatorirea să se aibă autorizarea

Astăzi organizarea în legătură cu pregătirea bibliotecarilor cuprinde: un institut științific de cercetări (Institutul de biblioteconomie), un Institut de studii superioare despre biblioteci la Moscova (Institutul moscovit al bibliotecilor, pe

lângă bibliotecile Lenin), două diviziuni bibliotecare pe lângă Uniunile comuniste; o diviziune bibliotecară pe lângă Uniunea pedagogică, patru școli tehnice de bibliotecari și 74 de diviziuni bibliotecare pe lângă școlile tehnice pedagogice.

Mai sunt, pe lângă acestea, cursuri la universitățile de cultură militară pentru reprezentanții organizațiilor înființate în scopul dezvoltării bibliotecilor, un Institut central de perfecționare, care dă cursuri de bibliotecari prin corespondență, ș. a. În sfârșit, se organizează adunări periodice, excursii ale bibliotecarilor, ș. a.

Personalitatea bibliotecarului s'a schimbat. Astăzi el este un muncitor social, politic, aproape totdeauna cu o pregătire bibliotecară anumită.

Din *Bibliothèques populaires et loisirs ouvriers*, publicate de Institutul Internațional de Cooperare intelectuală (333 pagini 25 frcs. Paris — rue Montpensier, 2 — 933)

M. A. ZIBULENKO
Șef de serviciu la Comisariatul Poporului pentru Construcție Publică din Moscova

Din limba franceză
de *Emanoil Bucuța*

Universitatea în Rusia Sovietică

Educația superioară în Rusia dinaintea revoluției. — Educația universitară a început în Rusia țaristă în secolul al XVIII-lea când dezvoltarea industriei, sfârșitul sistemului feudal, stabilirea de legături cu Europa apuseană au dat naștere la trebuința de specialiști bine pregătiți, în stare să stăpânească problemele rezultate din noile putințe ale industriei și să servească interesele clasei dominante.

Cel mai vechi așezământ rusesc de cultură înaltă a fost

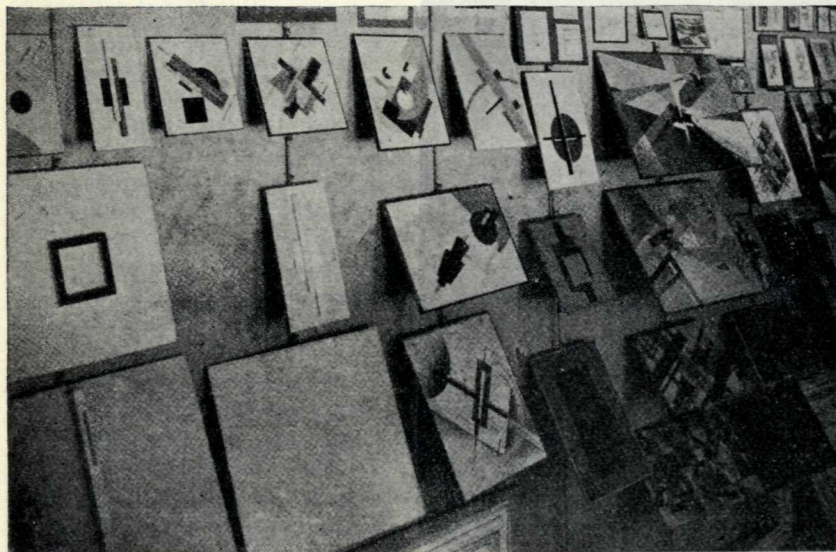
zământ și pentru că exista atunci în Petersburg o Academie de Științe sub ale cărei auspicii fusese întocmită Universitatea. Universitatea din Moscova, înființată la 1755, a avut cea mai lungă și fără întrerupere istorie dintre toate universitățile rusești. Scopurile ei erau mai mult practice: pregătirea de oameni de legi și de medici. În 1802 s'a deschis o universitate la Juriev (Dorpat), în 1804 alta la Kazan, apoi una la Harchov și în sfârșit în 1819 s'a redeschis Universitatea din Petersburg. Cele dintâi așezăminte speciale de tehnică și pedagogie au văzut lumina zilei deopotrivă în Petersburg: Institutul de Mine în 1774, Școala de Inginerie civilă în 1810, Institutul tehnic în 1828, Școala de construcții în 1842, schimbată într'un Institut de inginerie în 1882.

Alte câteva așezăminte însemnate au fost înființate deasemenea în Moscova: Școala Petrovsky de agricultură, Institutul de tehnologie și altele. La sfârșitul secolului al XIX-lea o altă serie de institute universitare au fost înființate în Petersburg (Politehnica), Kiev, Saratov și în alte părți.

În mijlocul tuturor acestor așezăminte de învățământ superior trebuie să se atragă atenția că universitățile aveau un rost precumpănitor, atât din punct de vedere academic cât și din punct de vedere social. Ele aveau de obicei următoarele facultăți: drept, medicină, fizică și matematici, istorie și filologie. Câteva facultăți aveau și câte o catedră de limbă orientală. Ele erau în deobște organizate după model apusean (german) cu un rector ales, cu un corp de profesori și cu un senat. Viața lor lăuntrică era orânduită de statutul universității întocmit în 1804, în 1835 (acesta mărginea neatârnrarea dela început, care se dăduse după model german), în 1863 (un statut mai liberal), în 1884 (care desființa dreptul să-și aleagă propriul rector și propriii profesori). În perioada din jurul lui 1905 profesorii răsfângeau părerile liberale, iar universitățile cereau noi « libertăți și autonomie ». În August a ieșit o ordonanță care le garanta dreptul să aleagă pe rector și decanii facultății. Dar în general se poate zice că Statutele din 1884 cu diferite amendamente, au fost în vigoare până la revoluția din Octomvrie.

În ultimul an al acestei perioade profesorii universitari, cari făceau cei mai mulți parte din partidele burgheze moderate, n'au avut niciun fel de rost în mișcarea revoluționară. E drept că au fost excepții și din timp în timp se întâmplau ciocniri între ramura liberală a profesorilor universitari și guvern, cum a fost aceea dela 1911 dela universitatea din Moscova. Studenții erau în deobște mult mai activi, dar după ce au avut o parte însemnată în revoluția din 1905, au rămas propriu vorbind de o parte în cele două revoluții din Februarie—Martie și Octomvrie 1917.

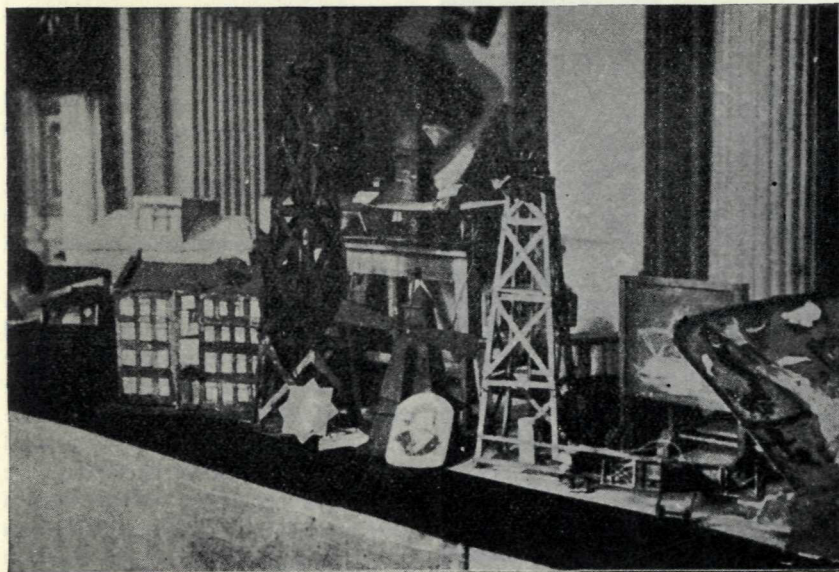
O cercetare a originilor sociale pe care le avea clasa universitară în zilele pre-revoluționare, dovedește o lipsă mai mult sau mai puțin completă de reprezentanți ai claselor muncitorești sau țărănești. În miile de studenți nu erau decât

Expoziția de artă a unei școli de tineri

Universitatea din Petersburg, care a fost înființată în 1730 și unde prelegerile erau făcute de profesorii străini anume chemați în acest scop. Dar în 1790 Universitatea a fost închisă ca și cum nu era o anume trebuință de acest fel de aș-

câțiva potniți dela sat sau din fabrică. Veneau la universitate fiii negustorilor, industriașilor, clerului, clasei înstărite, ai oamenilor din profesiile libere și din serviciul public. Dar în afară că toți făceau parte din burghezia rusească, ei erau

Expoziție de artă a Cercetașilor roșii

destul de deosebiți în ce privește tendințele politice. O parte, venind din clasa intelectuală, care era ea însăși un fragment din mica burghezie, simpatiza cu clasele muncitorești; alții erau legați de țărani; alții înfățișau convingerile partidelor active burgheze. Numărul studentelor era neînsemnat. La început ele nici nu erau primite. Mai târziu, când li s'a dat dreptul la o educație mai înaltă, li s'a îngreuiat într'atâta intrarea la universitate, încât celor mai multe le era cu neputință să se folosească de acest drept. După 1905 ele au fost din nou înlăturate până în 1916, vremea revoluției.

Ca să întregim schița universităților pre-revoluționare rusești, trebuie să se adauge că nu existau universități sau așezăminte « naționale » pentru diferitele popoare care trăiau înlăuntrul hotarelor Impăriei rusești. Unele minorități naționale mai puțin dezvoltate din punct de vedere cultural erau de fapt ținute departe de educația superioară. Evreii erau supuși lui Numerus Clausus.

Invățământul dat în universități era potrivit, nu mai e nevoie să se spuie, cu părerile și interesele clasei conducătoare, burghezia, moșierii, negustorii și industriașii. Metoda era ea însăși inspirată de ideologia timpului, și precumpănea vechea metodă dogmatică a cursului public. Dacă întâmplător

se arăta printre profesori cineva care era nemulțumit cu starea de lucruri sau care făcea parte din burghezia liberală, din partidul democrației constituționale sau, în rari cazuri, chiar din partidele revoluționare, avea puțini sorți de izbândă și era de regulă silit să-și dea dimisia.

Istoria învățământului superior rusesc este plină de asemenea exemple, dela binecunoscutul matematician Lobachevsky până la istoricul Roșcov. Cel din urmă, în momentul când a fost îndepărtat, era membru al partidului bolșevic. O asemenea stare înlătura orice libertate în gândirea științifică atât printre profesori cât și printre studenți. Invățământul nu putea să înflorească decât în ciuda regimului dela cârmă, căci era în firea acestui regim să fie dușmănos față de adevărata cunoaștere. Educația superioară pentru femei ca parte a sistemului general de învățământ de Stat la început nu exista. Colegiile pentru femei, care funcționau, erau întreprinderi particulare. Invățământul medical li s'a deschis abia în 1872 cu înființarea de cursuri speciale la Academia de Medicină și Chirurgie. Mișcarea reacționară din 1882 le-a închis. În

1872 profesorul Guerier a organizat deasemenea cursuri universitare pentru femei la Moscova; la 1876 s'au făcut cursuri de acelaș fel la Cazan și în 1878 cursuri asemănătoare la Petersburg și la Kiev. Ele cuprindeau următoarele facultăți: artă, sitorie, fizică

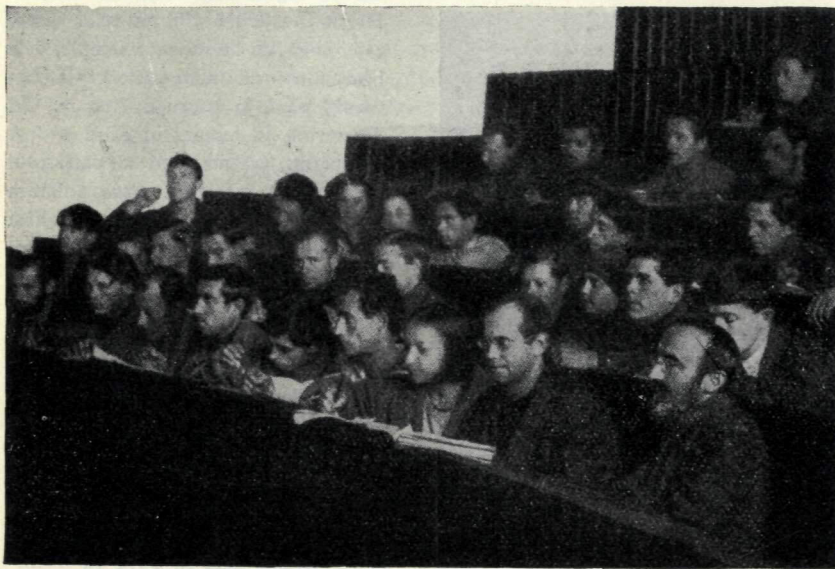

În sala de desen a Școlii roșii provinciale din Perm

și matematici. La sfârșitul secolului toate fuseseră din nou închise, afară de cursurile Bestuiev din Petersburg. Un nou început s'a făcut în timpul revoluției din 1905, iar în anii următori s'au întocmit cursuri de universitate pentru femei

în Odesa, Harchov, Kiev, Varșovia Dorpat, Cazan, Tiflis, Novocerkask și Tomsk. Aceste cursuri cuprindeau și agricultura, drept și medicină.

Educația superioară după revoluția din Octomvrie. — Revo-

In sala de curs a unei Universități muncitorești

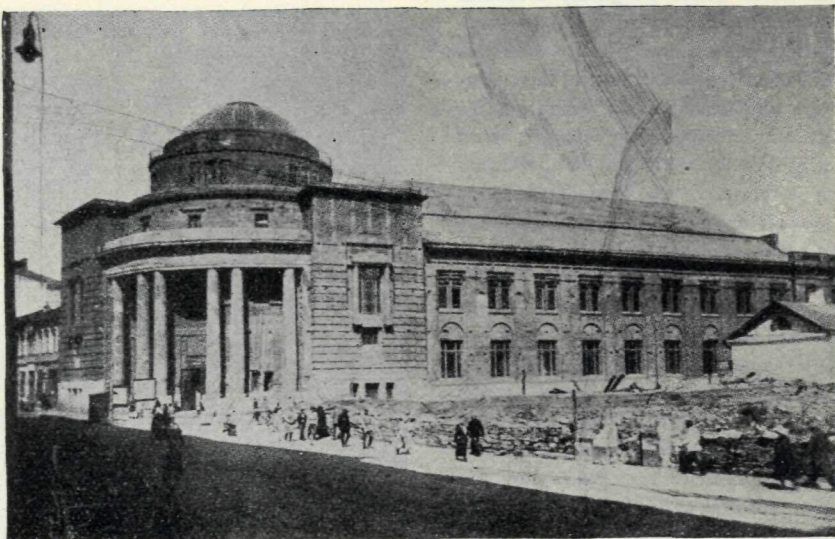
luția din Februarie n'a adus nicio reformă apreciabilă în domeniul educației superioare. În timpul guvernului provizoriu organizarea și programele universităților au rămas aceleași, dar după revoluția din Octomvrie situația s'a schimbat. Guvernul sovietic și proletariatul revoluționar care au luat locul claselor conducătoare au revăzut cu cea mai mare grijă moștenirea lăsată de vechiul regim. Ei au cerut cooperarea profesorilor. Proletariatul și conducătorii partidului comunist au priceput foarte bine că sistemul existent de învățământ era plin de elemente dușmănoase față de noul regim și că era trebuincios să se curețe de elementul burghez de care se găsea îmbibat. Dar când au vrut să ia tot ce era de valoare în sistemul burghez, noii conducători n'au trecut la o distrugere imediată și silnică. Teoria noului guvern a fost adesea expusă de Lenin. «Cultura proletară, a spus el, când a vorbit la Congresul tineretului comunist din 1920, trebuie să fie dezvoltarea normală a rezervelor de cunoștințe pe care omenirea le-a câștigat sub jugul societății capitaliste, al burgheziei și al birocrației». Dezvoltarea științei și a educației superioare în U. R. S. S. este o ilustrare și o realizare practică a îndrumărilor lui Lenin.

În timpul celor din urmă 14 ani sistemul de educație superioară al sovietelor a trecut prin diferite faze. Întâia perioadă ține până la 1921, când s'au introdus întâile măsuri legislative. A doua perioadă ține până la 1928 și e o perioadă

de reformă intensivă, atât în programul de studii cât și în organizarea universității. Între 1928 și 1930 s'a pus la cale o reformă deplină în întregul domeniu al învățământului superior, rezemat pe experiența trecutului. Astăzi scopul de căpetenie este punerea educației superioare în cea mai strânsă conlucrare cu trebuințele producției industriale. Deoarece interesul propriu zis se află în starea de astăzi, n'au să fie schițate decât faptele mai de seamă ale celor trei perioade, pentru ca cititorul să fie în stare să priceapă drumul urmat de educația superioară sovietică.

Întâia perioadă (1917—1921). — Care era situația Universităților a doua zi după revoluția din Octomvrie? Din pricina la mintea omului, nici profesorii nici studenții nu simpatizau cu noul regim. Amândouă grupele erau legate de aproape de clasele conducătoare, de capitaliști. Situația este aceeași în toate țările cu guverne capitaliste. Firește că ele n'aveau de ce să se simtă încântate că puterea trecuse în mâinile clasei a cărei sarcină era să distrugă burghezia de peste tot pământul. În cel mai bun caz ei primeau regimul sovietelor ca un rău de neocolit, dar cu un caracter numai

de trecere. Convingerea lor era că el nu putea fi de lungă durată și că n'avea rădăcini trainice. De aceea era de așteptat ca printre profesori să se găsească un număr de contra-revoluționari activi. Mulți au fugit sau au fost exilați. Cu toate acestea trebuie să se ție seamă că s'au găsit specialiști de seamă printre

Institutul central pentru cercetarea științifică a muncii omului, din Moscova

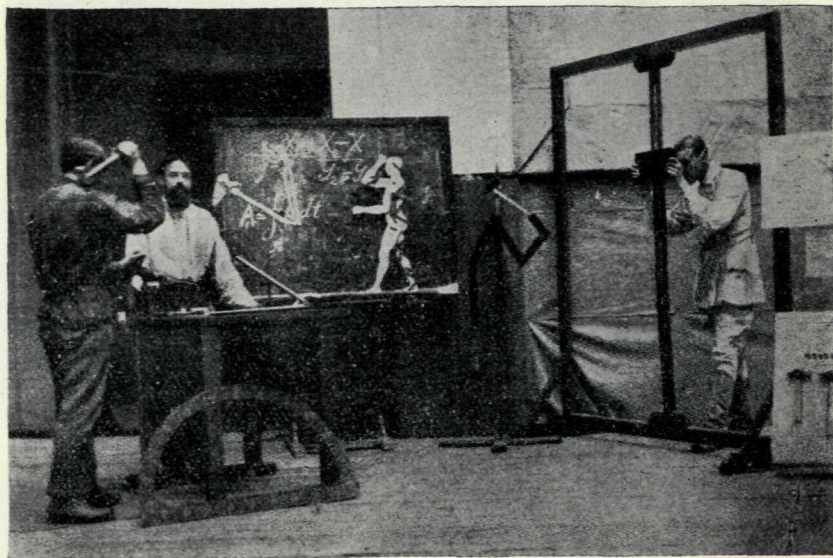
profesorii ruși cari au înțeles însemnătatea revoluției și au hotărât să servească regimul sovietic, și-l servesc cu credință până astăzi. Dar procesul Hahtinschi din 1928 și procesul Grupului industrial Ramsin et comp. sunt dovadă că chiar printre profesorii «credincioși» se găsesc dușmani neindu-

plecați ai noului regim. Guvernul sovietic și-a dat toată osteneala ca să câștige de partea sa profesori și oameni de știință. Lenin era convins că nu era cu puțință să se ridice socialismul numai decît după revoluția proletară, decît folosind elemente din burghezia capitalistă din care o parte o alcătuiesc intelectualii. Din aceste pricini el a socotit că trebuie să dea specialiștilor și oamenilor de știință cele mai bune împrejurări de viață cu puțință. « Aceasta are să fie cea mai bună politică, obișnuia el să zică, și cea mai economicoasă cale de guvernare »¹⁾. Programul adoptat în al optulea Congres al partidului comunist din Martie 1919 a stăruit și el asupra însemnătății obținerii unei conlucrări cu specialiștii burghezi, în spiritul camaraderiei față de lucrători și sub conducerea comuniștilor, în sarcina care era comună tuturor. « În acest fel muncitorii manuali și intelectuali cari au fost despărțiți de către capitalism au să fie puși împreună într'o înțelegere reciprocă ».

În ciuda opoziției ascunse a profesorilor și chiar a unora dintre studenți la începutul acestei perioade, au fost împlinite reforme însemnate. Universitățile au ajuns democratice. Putea să intre în ele oricine. Nu se cerea pentru aceasta nici diplome și nici vreun examen de orice fel, iar femeile aveau aceleași drepturi ca și bărbații. Autonomia universitară a luat o înfățișare cu totul nouă. În fruntea universității stătea un rector ales, în fruntea fiecărei facultăți un decan ales; la alegeri luau parte nu numai profesorii și conferențiarii, dar și reprezentanții studenților. În perioada care a urmat numai decît după revoluție studenții s'au organizat ei înșiși de sine stătători în propriile consilii. Dar revoluția se apropia în mai mică măsură de materiile predate. Cursurile se făceau ca înainte, și tot ca înainte știința era despărțită de producție și de practică.

Din punct de vedere social, studenții din această perioadă au rămas cei dinainte. Ei făceau parte din mica burghezie, dintre intelectualii burghezi, fosta aristocrație, negustori, industriași și alții. Numărul studenților din clasele muncitorești și țărănești era mic. Noul regim a luat măsuri energice ca el să sporească; una dintre cele mai însemnate a fost înființarea în 1919 de « Facultăți muncitorești », care a avut loc din inițiativa unui cartier muncitoresc din Moscova. Aceste facultăți au primit numai lucrători din fabrici și țărani din sate și le-au dat o pregătire de trei ani. Ele s'au dovedit de mare folos și sunt tot așa de însemnate astăzi ca atunci. Nici nu e vorba să li se scadă numărul. Tabloul următor arată dezvoltarea universităților muncitorești în Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusească, în care se cuprind 2/3 din populația Uniunii Republicii Socialiste Sovietice. Pentru o de-

plină informare ar trebui să se adauge date din alte republici, dar tabloul comunicat e îndestulător ca să se judece despre dezvoltarea care a avut loc.

Taylorism rus

(Examinarea științifică a unui lăcătuș în laboratorul biomecanic al lui Gastjeff)

TABLOU DE DESVOLTAREA FACULTĂȚILOR MUNCITOREȘTI

din Oct. 1919 până la 1928—29

	Cursuri de zi	Cursuri de seară	Cursuri mixte	Total	Numărul total al stud.	Ziua	Seara
1919	3	—	—	3	2.149	2.149	—
1920	14	—	—	14	14.827	14.827	—
1921	40	4	1	45	30.224	30.224	—
1922	69	10	5	84	27.960	27.960	—
1923	53	4	8	65	30.035	30.035	—
1924	53	8	9	70	35.530	29.800	5.730
1925	44	8	13	65	31.664	25.500	6.164
1926	42	7	13	62	32.816	26.085	6.731
1927	40	7	15	62	33.238	26.085	7.153
1928	31	10	20	61	35.922	25.880	10.420
1929	32	14	22	68	38.380	27.025	11.355

O altă măsură însemnată luată de guvern a fost creșterea de sprijin dat. Procentul de studenți primiți s'a urcat la 50%. În 1921 alți 25% dintre studenți primeau sprijinul și valoarea lui a crescut dela 100 la 200 ruble lunar.

A doua perioadă (1921—28). — Această perioadă s'a deschis cu întocmirea de noi orândueli într'o conferință anuită a așezămintelor de înaltă educație, ținută în vara anului 1921. Aceste rândueli au fost sancționate de Consiliul Comisarilor poporului la 1 Iulie 1922. Întâiul paragraf al noiei

¹⁾ Lenin: *Opere complete*, Vol. XV, ed. I, pg. 357 și Vol. XVI, pg. 125, orig. rusesc.

ordonanțe a hotărât scopurile educației universitare care erau:

a) Să formeze specialiști pentru diferitele ramuri ale activității practice.

b) Să pregătească oameni de știință cari să lucreze în

înaintate comisariatului educației poporului, care are puterea să confirme alegerea. Noua ordonanță cuprindea deasemenea o hotărâre în adevăr tipică: și anume că rectorii numiți de Comisariat trebuie în toate cazurile să fie aleși dintr'o listă înaintată de profesori și conferențieri dela așezămintele avute în vedere. Consiliul avea deplină autoritate în orice materie de administrație, dar rectorul își păstra dreptul de acțiune neatârnată, dacă o credea necesar.

În timpul acestei de a doua perioade au avut loc schimbări radicale în funcțiunea universităților. Înainte de revoluție ele cuprindeau facultăți de medicină, fizică și matematici, istorie și arte. După revoluție facultățile au fost reorganizate și s'a pus greutate pe cele de tehnologie și pedagogie. Facultățile din urmă au fost toate înființate dela revoluție încoace. Mai înainte vreme nici nu existau adevărate cursuri universitare de pregătire a profesorilor. După cum se va vedea, universitatea sovietică aduce diferite asemănări cu cea americană în împreunarea de cursuri de artă cu facultățile tehnice.

Această perioadă a fost caracterizată deopotrivă prin creșterea regulată a numărului studenților proletari. Tabloul următor e de mare interes:

așezămintele științifice, tehnice și industriale ale republicii, precum și în așezămintele înseși de învățământ superior;

c) Să răspândească cunoștințe științifice între proletariat și țărani, ale căror interese aveau întâiul loc în activitatea educativă a universității.

Pentru a fi student nu se cerea decât vârsta de 16 ani, cu toate că mai târziu vârsta s'a ridicat la 17 și în 1931 la 18 ani. Era caracteristic pentru noile orânduiri că prezența la cursuri și conferințe era îngăduită oricărui cetățean de vârsta cerută. Aceasta înseamnă că universitățile și institutele sovietice au fost deschise oricui într-o măsură care îngăduiau locurile din laboratoare. Corpul științific era împărțit în trei grupe: profesori, cari dădeau cursuri independente, docenți cari dădeau cursuri suplimentare, asistenți cari ajutau pe profesori și docenți. Astăzi grupurile s'au schimbat puțin. Profesorii și-au luat titlul lor, docenții se numesc conferențieri, cei cari ajută pe profesori și conferențieri, sunt asistenți seniori și juniori, și li s'a adăugat o nouă categorie de « aspiranți », adică cei cari se pregătesc înșiși pentru cariera învățământului științific.

Administrația diferitelor așezămintele a fost încredințată unor consilii, care se aleg într-o adunare generală alcătuită din toți profesorii, conferențierii și studenții. Lista de nume alese de aceste trei grupe și a celorlalți aleși de administrația locală, de organizațiile economice și sindicale, trebuie să fie

	lucrători	țărani	funcționari	alții	procente
1923—24	15,3	23,5	24,4	27,8	
1927—28	26,9	24,2	39,0	9,5	

Laboratoriu de chimie la Universitatea Sverdlov din Moscova

Oră de clasă

Cu alte cuvinte, în 1928 o jumătate dintre studenții universităților veneau din clasele muncitorești și țărănești, deși procentul firește că se deosebea după universitate sau institut. În școlile industriale și tehnice el era cu deosebire mare. Era mic în școlile de artă. Femeile alcătuiau o treime din numărul total

de 160.000 de studenți (dintre care 120.000 sunt în R. S. F. S. R.). Acest număr nu cuprindea pe studenții din universitățile comuniste, al cărui scop este să pregătească lucrători și conducători de partid pentru sistemul sovietic.

socialist și a partidului comunist. Această organizație se cheamă, după întâile litere ale cuvintelor care-i alcătuiesc titlul oficial, « Varnitso ». O dezvoltare la fel s'a întâmplat și în conducerea prin sine a studenților, care în timpul acestei perioade a ajuns

Studenți ai Universității Roșii la tăiatul lemnului

În timpul acestor ani a avut loc o foarte însemnată dezvoltare și în uniunile profesionale și alte organizații ale muncitorilor

una din cerințele de seamă ale reorganizării universitare. Majoritatea studenților s'au strâns în uniuni profesionale asemănă-

Ascultători ai Universității Roșii la săpatul câmpului

intelectuali. S'a înființat o secție specială a muncitorilor științifici în Uniunea generală a educatorilor. Sfârșitul acestei perioade a fost subliniat de înființarea unei asociații speciale pan ruse al cărei scop a fost să ajute la construcția sistemului

toare cu sindicatele și corespunzând uniunilor de muncitori intelectuali. O Universitate trebuie să cuprindă o uniune de muncitori medicali, alta de profesori și o a treia de metalurgiști. În același timp programele s'au reorganizat și s'au în-

trodus noi metode de învățământ. Atât studenții cât și profesorii au fost sprijinitori însușiți ai metodelor de învățatură mai active și directe. Seminariile, laboratoarele, lucrări experimentale au luat locul învățământului oral și al conferințelor.

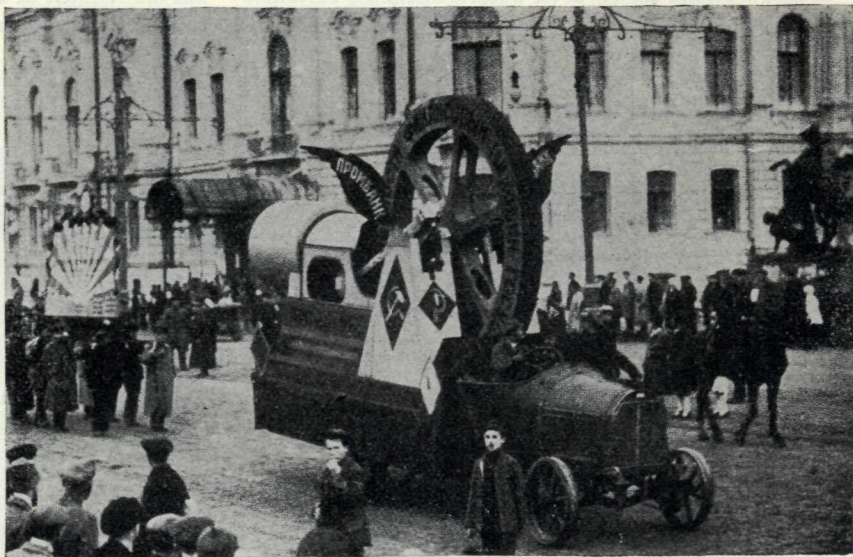
Plugăria mecanizată

Prin activitatea Institutului profesorilor roșii și a Academiei comuniste și prin înființarea Institutului pentru aspiranți numărul profesorilor cari erau comuniști sau a căror ideologie era prietenoasă guvernării sovietice a crescut și proletarizarea educației superioare s'a înfăptuit încet, însă neînduplecat. Cu toate acestea starea generală era încă nemulțumitoare. Pregătirea specială nu era legată total cu industria sau cu muncitorii și țărani, cu tot lucrul social însemnat pe care fiecare student îl împlinea în anul lui universitar.

A treia perioadă (1928—30). O nouă prefacere a fost inaugurată printr'o hotărâre a comitetului central al partidului comunist dela 12 Iulie 1928. Această rezoluție arăta că pregătirea tehnică a rămas aparte de producția industrială, că partea practică a studiilor industriale a fost slab organizată, că durata neobișnuit de lungă a cursurilor (de la 6—8 ani) în colegiile ingineresti alcătuia o piedecă înfricoșată și avea ca urmare directă că numai un mic număr de studenți își sfârșiau studiile. În acelaș timp s'a hotărât că metoda de predare a muncii practice în industrie trebuia să fie deplin schimbată și că studenții trebuiau să facă un an de pregătire neîntreprindere industrială oarecare. Aceeaș rezoluție cerea de asemenea dela directorii trusturilor și industriilor, să dea mai multă luare aminte colegiilor de ingineri și să exercite o în-

răuire activă asupra dezvoltării metodelor lor de învățământ. Rezoluția recomanda reluarea în cercetare a programelor și invitarea de specialiști străini fruntași cari să ție conferințe și cursuri. Se arăta în acelaș timp că lungimea cursului ar fi trebuit scăzută la cinci sau șase ani, în care să se cuprindă și un an de lucru practic. Dar cea mai însemnată hotărâre luată a fost trecerea a șase colegii ingineresti și a cinci institute tehnice sub controlul Consiliului suprem economic, și a două institute tehnice sub acela al Comisariatului mijloacelor de comunicație, cu toate că numai în ce privea programele și metodele lor. Dela acest timp toate institutele de învățământ superior au fost unite sub direcția Comisariatului pentru instrucția publică. În această nouă perioadă Comitetul central al Partidului comunist a început o nouă formă de administrație în care fiecare institut era acum legat de serviciul administrativ corespunzător.

Câteva din aceste măsuri fuseseră anticipate însă de alte hotărâri ale Comitetului central al Partidului comunist. Progresul în întâiul an a fost mic. Lucrul practic neîntreprindere, care corespunde « Planului Cooperativ American », a fost adus la îndeplinire într'o măsură prea neînsemnată. De aceea Comitetul central și-a reînnoit instrucțiile în Noembrie 1929. O altă reformă de mare orizont a fost de asemeni rezolvată, și durata

Un automobil al Băncii industriale din Moscova în timpul unei serbări

cursurilor a fost scăzută la patru și în anumite cazuri chiar la trei ani.

În ce privește lucrul practic neîntreprindere rezoluția hotăra că « e necesar pe viitor să se desvolte și să se îmbunătățească lucrul practic din industrie al studenților; 40—50% din timpul lor

trebuie să fie dat în acest scop. Trebuie deopotrivă să se stabilească o proporție chibzuită între pregătirea teoretică și practică și să se adapteze la diferite ramuri de producție. Lucrul practic și instrucția teoretică trebuie să alterneze în perioade lunare sau mai lungi după natura cursurilor ».

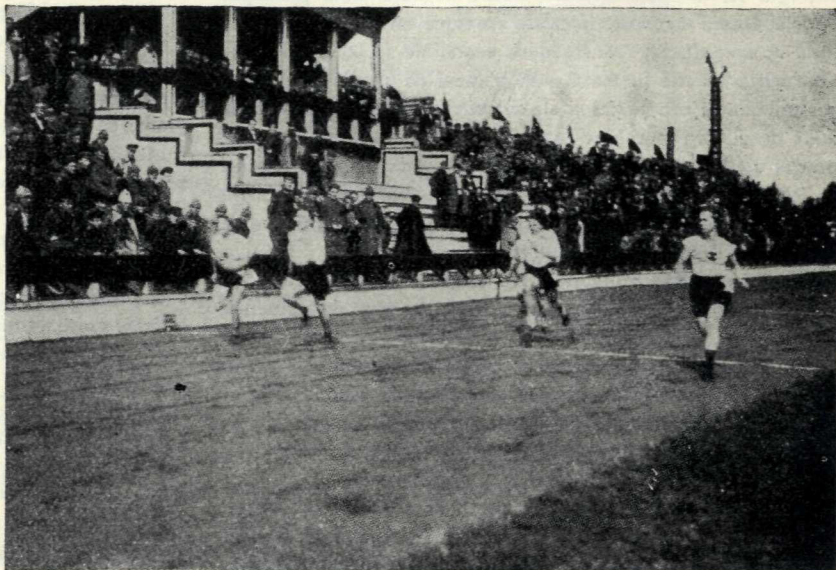
Consiliul economic suprem a fost rugat să creeze unul sau două institute în legătură organică cu fabricile, ca să servească drept centre pentru lucrul practic și producție și în același timp pentru pregătirea a trei trepte de specialiști pricepuți. Astfel s'a introdus specializarea după îndrumări asemănătoare, dar fără să se înlăture educația tehnică generală.

Aceste hotărâri au adus prefaceri radicale în educația superioară. Cea mai însemnată faptă a ei a fost introducerea perioadei de lucru practic neîntrerupt în industrie. Mai înainte studentul se ducea în fabrici și ateliere numai pentru scurte răstimpuri și de obicei vara. Dar acum s'au introdus legături continue între colegiile de ingineri și ateliere în tot timpul anului și studentul își întrebuințează jumătate din anii lui de studiu în fabrică, în posturi plătite. Se știe în deobște că în Statele-Unite, datorită inițiativei profesorului Schneider vreo 20 de cursuri de inginerie au adoptat un plan asemănător. Numai că în U. R. S. S. fiecare instituție de învățământ superior trebuie să cuprindă în programul ei de studiu perioada de lucru practic neîntrerupt. Producția și pregătirea practică stăteau astfel în concluzare statornică.

Această reformă a adus o prefaceră radicală a vechii metode de predare și o scădere și mai mare în numărul prelegerilor. Sistemul grupurilor de laborator a luat o însemnată crescândă și întreaga întocmire a educației superioare s'a schimbat. Același lucru s'a întâmplat și cu administrația universitară. Orânduilele din 1921—22 au fost revocate. În fruntea Universității nu mai era consiliul universitar, ci un director care era singur răspunzător de tot ce se întâmpla în universitate, întocmai cum un director controlează și e răspunzător de lucrul unei fabrici. Rostul organizațiilor studențești n'a fost micșorat cu nimic. Uniunile profesionale de muncitori intelectuali și-au menținut însemnătatea. Dar în niciun caz răspunderea nu cădea asupra vreuneia din ele.

A patra perioadă (1930 până astăzi). O hotărâre a guvernului dela 1930 a adus o nouă schimbare nu mai puțin însemnată decât aceea din 1928—29, în metodele de pregătire universitară. Fiecare institut de învățământ superior a fost alipit de oficiul administrativ corespunzător sau de o organizație economică. Numai institutele pedagogice și social economice au rămas sub controlul direct al Comisariatului pentru instrucția publică. Toate celelalte au fost trecute diferitelor administrații, trusturi și asociații economice. Ca o urmare a acestei hotărâri unele universități cu fost împărțite în instituții deosebite. De pildă, a doua universitate din Moscova, cu facultățile ei de medicină, chimie și pedagogie, a fost împărțită în trei unități fiecare cu titlul de « Institut ». Numărul universităților și al institutelor

tehnice a fost de asemenea scăzut. Astăzi nu mai sunt universități decât în Moscova, Leningrad, Cazan, Saratov, Tiflis, Minsk, Tașkend și în câteva alte centre. Unele universități rămân deocamdată neschimbate. Cele din Kazan și Saratov,

Intrecere de Alergări între fete

de pildă, au să-și păstreze probabil titlul. În Ucraina dela începutul guvernului republican numele de universitate s'a păstrat.

Cele câteva universități care mai există au sarcina să pregătească specialiști în literatură, filologie, artă, umanități, fizică, chimie și biologie.

Scopul tuturor acestor puternice reforme a fost să intereseze autoritățile competente și organizațiile economice în educația superioară al cărei obiect imediat era să pregătească specialiști. Ca o dovadă se poate arăta că îndată ce educația a trecut sub controlul acestor oficii, numărul institutelor a crescut repede. Nu e mult de când în R.S.F.S.R. erau 70 de institute de învățământ superior. Astăzi sunt 300 și cifra lor totală în U.R.S.S. ajunge la 500. Numărul studenților din învățământul superior era:

în 1927—28 în R.S.F.S.R.	107.396
în U.R.S.S.	159.774
în 1930—31 în R.S.F.S.R.	171.865
în U.R.S.S.	271.961
în 1931—32 în U.R.S.S.	394.000
în 1932—33 în U.R.S.S.	548.000 (aproximativ).

Numărul studenților din școlile superioare și institutele tehnice era:

în 1927—28 în R.S.F.S.R.	128.923
în U.R.S.S.	188.542
în 1930—31 în R.S.F.S.R.	352.536
în U.R.S.S.	609.064
în 1931—32 în U.R.S.S.	855.000
în 1932—33 în U.R.S.S.	970.000 (aproximativ).

Numărul studenților din facultățile muncitorești (Rabfacs) din U.R.S.S. era:

în 1930—31	229.000
în 1931—32	325.000
în 1932—33	450.000 (aproximativ).

Există de asemenea o mare activitate în studiul metodelor. Întregul fel de lucru a fost reconstruit după noi principii. Se elaborează « Instrucții » care încearcă să determine tipul ideal al specialiștilor pentru noua economie socialistă și revoluție culturală. Se lucrează noi planuri de studiu întemeiate pe problemele producției și ale practicii industriale. Hotărârea luată de guvern la 1 Mai 1931 dă și mai multă tărie lucrului practic al studentului individual. Ea prevede că unii studenți în loc să primească banii de întreținere vor primi salariul corespunzător muncii lor. Quantumul acestui salariu nu poate fi mai mic decât suma de întreținere.

Educația în fragmente de timp și în diferitele cursuri de corespondență crește foarte repede. Se elaborează de asemenea noi metode de învățământ.

Se dă o mare luare aminte organizării procesului de învățământ pentru studenți și noul sistem de studiu numit « Planul Brigăzii de Laborator » iese din ce în ce mai mult la iveală. Școlile într-o legătură organică cu fabricile sunt deopotrivă de mare însemnătate; câteva noi s'au înființat.

Privit ca un întreg, progresul făcut de educația superioară U.R.S.S. a fost îndreptat spre punerea în legătură a acestei educații cu ridicarea unei societăți socialiste și cu interesele clasei muncitorești, ale țăranilor și ale organizației cooperativelor rurale. Industrializarea socialistă a întregului sistem economic al țării, dezvoltarea colectivizării, înființarea de întreprinderi uriașe în domeniul industriei și al economiei rurale, toate acestea au dat naștere unei trebuințe de specialiști într'un număr neînchipuit de mare, specialiști de un nou fel, stăpânind deplin cele din urmă perfecționări ale științei tehnice, și în același timp devotați cu trup și suflet claselor muncitorești și reconstrucției socialiste a țării lor. Trebuința de lucrători

specializați este într'adevăr nesfârșită. Măsura progresului realizat de diferitele ramuri ale reconstrucției socialiste din ultimii ani a arătat limpede că știința și educația superioară rămăseseră în întârziere. Dar este vădit că pregătirea specialiștilor este una din problemele noastre cele mai urgente și o condiție esențială pentru izbânda socialistă în U.R.S.S.

Niciodată problema educației superioare n'a fost așa de grabnică pe cât este astăzi. Există o activitate fără seamăn la toate comisariatele, care elaborează instrucții de studiu, programe și noi metode de învățământ. În instituții însele toți profesorii sunt plini de însuflețire și de dorința să creeze o școală care să corespundă în adevăr cu interesele sistemului socialist.

Al 16-lea congres al partidului comunist a declarat că problema creării de conducători în domeniul tehnic și economic este problema centrală a reconstrucției. « Numai printr'o mobilizare unită a tuturor forțelor partidului și a claselor muncitorești, pentru deslegarea problemei conducătorilor pregătiți dintre aceste clase muncitorești, va fi cu putință să se menție ritmul grăbit al bolșevismului în industrializarea țării ».

Însuflețirea cu care institutele de educație superioară își aduc la îndeplinire activitatea lor creatoare dovedește că hotărârea celui de al 16-lea congres al partidului n'a fost zadarnică. E cu neputință să nu capeți convingerea că problema institutelor specializate ca și a școlilor secundare are să fie rezolvată curând în spiritul proletariatului revoluționar și în interesele revoluției sociale din Rusia Sovietică.

ALEX. P. PINKEVICI

profesor de pedagogie, fost rector
la a doua Universitate de Stat din
Moscova

din *University in a Changing World*

din englește de EMANOIL BUCUȚA

Ornament având ca motiv gardiști roșii

Ilustrațiile prelucrate după « Geist und Gesicht des Bolschewismus » (Anathea) de René Fülöp-Müller

INSTITUTUL SOCIAL ROMÂN

POLITICA CULTURII (N. Iorga, G. Brătianu, Dragoș Protopopescu, N. Bagdasar, M. Sanielevici, Al. Claudian, P. P. Panaitescu, Traian Brăileanu, D. I. Suchianu, G. G. Antonescu, M. Ralea, F. Ștefănescu-Goangă, C. Kirilescu, C. Rădulescu-Motru, G. Ionescu-Sisești, V. Vâlcovici, Paul Negulescu, V. N. Madgearu, P. Andrei, Mircea Djuvara, I. Petrovici, E. Racoviță, Emanoil Bucuța, I. Simionescu, Ion Marin Sadoveanu, G. Breazul, Tudor Vianu, Eugen Filoti, Fr. Müller, D. Gusti) 558 pag. Lei 400.

TRANSILVANIA BANATUL, CRIȘANA, MARAMUREȘUL 1918—1928

O monografie puternică a pământurilor românești alipite țării prin hotărîrea Adunării dela Alba-Iulia, cu prilejul împlinirii a zece ani dela acest fapt. Scrisă de cei mai buni cunoscători ai problemelor și îmbrățișând toate domeniile, istoric, cosmologic, economic, etnografic și social, administrativ, cultural, 1582 de pagini în trei mari volume, cu nenumărate planșe în afară de text, diagrame, hărți, ilustrații, reproduceri colorate.

Prețul celor trei volume 2000 lei (la administrația «Boabelor de Grâu»)

Vor apărea în curând în editura *Boabe de Grâu* și în conlucrare cu P. E. N. clubul român:

SĂLIȘTENCELE, Povestire de *Coloman Mikszath*
din ungurește de A. Todor, cu desene de *Demian*.

Din cuprinsul numerelor viitoare: Biblioteca Brukenthal; Batthyanaeum din Alba Iulia; Colegiul Bethlen din Aiud; Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale din București; Școala de arhitectură din București; Conservatorul din București; Școala de arte frumoase din București; Colecția de artă dr. I. Cantacuzino; Fabrica de hârtie Bușteni; Tipografia Honterus; Așezămintele muncitorești; Societatea Scriitorilor Români (S. S. R.); Societatea femeilor ortodoxe; Cercetășia; S.K.V. (Societatea carpatină ardeleană); Liga Navală; Muzeul de artă bisericească; Muzeul Kalinderu; Muzeul Țării din Cernăuți; Biblioteca Universității din Iași; Arhivele Statului din Chișinău; Muzeul săcuiesc din Sfântu Gheorghe; Muzeul Geologic; Coloana Traiană; Sarmisgetuza; Adam Klissi; Castelul Mogoșoaia; Castelul Kemeny de pe Mureș; Conacul Ciocănești; Cetățile țărănești săsești; Mitropolia din București; Catedrala metropolitană din Sibiu; Palatul metropolitan din Cernăuți; Biserica românească din Sofia; Turnu-Severin; Delta; Valea Prahovei; Dunărea noastră; Piatra Craiului; Cetatea Neamțului; Mangalia; Un sat din Basarabia (Cornova); Copacul românesc.

PUBLICAȚIILE EDUCAȚIEI POPORULUI

B O A B E D E G R Â U

Revistă ilustrată lunară de cultură

REDAȚIA: DIREȚIA EDUCAȚIEI POPORULUI

BUCUREȘTI II. — Strada General Berthelot Nr. 28

ADMINISTRAȚIA: IMPRIMERIA NAȚIONALĂ

BUCUREȘTI V. — Calea Șerban Vodă Nr. 133—135

ABONAMENTUL ANUAL 280 LEI. — UN NUMĂR 25 LEI

NOȚI LA HANUL DIN ANTIMOVO

cronică-roman de *Jordan Iovcov*, din bulgărește
de *V. C. Hrisicu*, cu desene de *I. Teodorescu-Sion*.

202 PAGINI, PREȚUL 50 LEI

S T Â N C A R O Ș I E

ROMANUL FOTINIEI SANDRIS, de *GR. XENOPOULOS*,
din grecește de *ANTON MISTACHIDE*, cu desene de *I. TEO-*

DORESCU-SION, 230 PAGINI, PREȚUL 50 LEI

R U V A

ÎN TRE DOUĂ LUMI

DOUĂ ROMANE MACEDONENE DE *MARCU BEZA*,
CU REPRODUCERI DUPĂ CĂLĂTORI VECHI ENGLEZI,

183 PAGINI, PREȚUL 50 LEI

CATALOGUL BIBLIOTECII POPULARE

CU UN CUVÂNT ÎNAINTE DE *D. GUSTI*, 112 PAGINI, 20 LEI

PROGRAM DE LUCRU

PENTRU

ACȚIUNEA CULTURALĂ

CU UN CUVÂNT ÎNAINTE DE *D. GUSTI*, 131 PAGINI, 20 LEI

ALEXANDRU-CEL-BUN

LA CINCI SUTE DE ANI DELA MOARTEA LUI

DE *P. P. PANAITESCU*, 20 LEI

PREȚUL LEI 25

MONITORUL OFICIAL
ȘI IMPRIMERIILE STATULUI
IMPRIMERIA NAȚIONALĂ
BUCUREȘTI 1934